

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za peti-vrsti. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrsti, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od peti-vrsti po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravišтво Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Gradišče št. 2.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Leto se bliža koncu!
Pošljite nemudoma zaostalo naročnino, ker moramo poravnati v tiskarni svoje račune! — Ali ste že listu pridobili novega naročnika? Ako še ne, storite to takoj, najpozneje pa z novim letom! Pomagajmo si sami, ker nam drugi nečejo!

Manifestacija za slovan- ske visokošolske zahteve v Pragi.

Praga, 7. novembra 1909.

Kakor vsako leto, tako je tudi letos „Svaz českoslov. studentstva“ začel šolsko leto z manifestacijo za drugo češko univerzo. Pred zadnjo nedeljo sta se vršila dva shoda obenem, na tehniki in univerzi.

Poleg ogromnega števila dijakov se je shodov udeležila tudi cela vrsta profesorjev. Na univerzi je imenom Slovencev govoril cand. iur. Hrašovec, na tehniki pa tehn. Mačkovšek, ki je v kratkih besedah očrtal slovenske visokošolske zahteve.

Izvajal je: Že pred sto leti smo imeli v Napoleonovi Iliriji svojo visoko šolo, akademijo. Danes pa, v Avstriji, kjer se baje vlada po principu enakopravnosti, nimamo niti slovenskih predavanj, ki so bila še l. 1854. na graški univerzi. „Drang nach Süden“ je ona sila, ki nas hoče uničiti, in zaradi tega tak odpor v nemškem taboru proti slovenski univerzi, Razpoloženje „kulturnega“ nemškega naroda nam pa kažejo besede, ki jih je še v XX. stoletju zapisala „Leipz. Zeitung“: „Es war überhaupt ein Fehler, die Slovenen anzuerkennen“.

V nov štadij stopa vprašanje slov. vseučilišča z nameranim provizorijem v Pragi. To je pot, po kateri moramo do zmage. In slov. dijaštvo ne odstopi od tega niti za las. Zaraditega pa naj bo današnji shod tudi odločen protest proti mahinacijam slov. klerikalcev proti nečednemu ravnanju dež. odbora kranjskega, ki odvzema štipendije onim, kateri se hočejo v Pragi habilitirati, pa tudi proti ostudni gonji klerikalne žurnalistike v Pragi. — Naš cilj je jasen, in pot po kateri hodimo, najboljša.

Ko sta bila shoda končana, so odkorakali vsi udeležniki v skupnem, impozantnem manifestacijskem izprevodu na staromestni trg, kjer je izpregovoril predsednik „Svaza“, nakar se je izprevod v največjem redu razšel.

Dne 7. januarja 1910. I. izide slavnostna številka našega lista v proslavo petdesetletnice izhajanja „Učiteljskega Tovariša“. — Vse tovarišice in tovariše, ki hočejo prispevati za to slavnostno številko, vljudno prosimo, naj nam pošljejo rokopise do začetak decembra t. l. Želimo si zlasti krajših člankov,otic, spominov itd. — Naši prijatelji in somišljeniki pa proslave ta jubilej najlepše na ta način, ako poskrbe, da se števílo naših plačujočih naročnikov podvoji! Vsi na delo!

Nekaj vrstic s Krasa.

Lakoničen naslov to, kajne? A vendar sem v zadregi, kak naslov naj dam pričujočim vrsticam.

O nas se malokdaj sliši kaj posebnega. Trikrat, štirikrat v letu poročilo o zborovanjih našega društva, pa je naš repertoar izčrpan. Ako bi ne zborovali deset let, toliko časa bi tudi v našem glasilu ne čitali tiskane vrste o nas. Čudni polutani smo, kaj hočete g. urednik! Vajeni smo le počasi dihati, životariti, to je naš začetek in konec življenja in delovanja v našem učit. društvu.

Nikakor ne smem trditi, da ne delujemo, da ne migamo, ali vse to se vrši z neko tako filistrsko počasnostjo, z nekim redom, kakor gibanje planetov v vesoljstvu. Če se vrši slučajno danes zborovanje, lahko izračunam z matematično natančnostjo, kdaj bo drugo, (To je kakor v astronomiji. Namesto izračunavanja povratkov kometov, kroženja mesecev, je tu na vrsti ciklus zborovanj. Prenaglimo se ne, zato bi lahko kar konec leta ali pa v začetku začrtal v Vašem listu vse posebne dogodke kakor Falb s svojo pratiko. Okosteneli smo, odreveneli, še burja nas ne more zbuditi iz letargije. „Kaj je vzrok?“ utegne kdo vprašati. Na to ne dam točnega odgovora, ker se bojim, da Vas ne bodo, g. urednik, nadlegovali s kakimi popravki, ker v malenkostih smo mojstri, saj je to dokazalo že par takih popravkov in opravičb s Krasa v zadnjih dveh letih.

Da ne postanem dolgozven kakor najjezičnejša branjevka z Lesnega trga v Trstu, začnem s snovjo, ki jo hočem na kratko očrtati.

Dne 16. septembra 1909 smo zborovali v Nabrežini. Oho, si mislite, kajne? To poročilo je res točno. Čez 1½ mesec šele pride, mora biti že za koš. O, le počasi, saj naglica ni dobra, dragi kolega!

Meni se ni dalo poročati o zborovanju, ker sem si mislil, se bo že kdo znašel, da nas nekoliko opiše, saj ste o zadnjem našem zborovanju dobili par poročil, tako, da ste se morali enemu opravičiti v listnici uredništva v

20. šte. z dne 14. maja t. l. Ker vidim, da niste ničesar dobili, opišem jaz nekoliko to zborovanje.

Udeležba je bila dovolj častna za naše razmere. Vedno in vedno pa pogrešam na zborovanjih nekatere obraze. Saj smo skoro vedno isti skupaj.

Dnevni red je bil običajen.

G. nadzornik Kante nam je referiral o zemljepisju domačega okraja ter zbuja zanimanje za marsikaj, kar se nam zdi pri površnem pogledu malenkostno niti omembe vredno.

Obljubil je prihodnjič nadaljevati ter nam podati še mnogo zanimivega iz tega navidez tako ubožnega okraja.

Bilo je nekaj debat, odposlali smo protest proti vladni nakani o nepremestitvi koprškega učiteljskega na Dunaj in v Gorico. Bili smo nekaj uric med seboj. Pri nas je bilo že jutraj več dragih nam gostov iz Trsta, a popoldne jih je prišla kar cela karavana. Tako smo prebili en lep popoldne med seboj. Marsikaj smo si imeli povedati. Le en človek nas je pustil v miru. Našega blagajnika, dasi je bil pri zborovanju, ni bilo na izpregled. No, so nam ostali vsaj žepi nedotaknjeni ter ni bilo treba šteti svetlih kronic. Nas bo že drugič bolj stresel, o tem smo prepričani.

Ošli smo domov, a tam do maja najbrže ne bo več zborovanj, izvzemši uradno konferenco.

Starejši ne morejo in ne marajo, mlajši nečejo delati in se truditi, pa spimo lepo kakor krti.

Nekaj izjem je, a so le preredke. Za nekoliko se je stanje izboljšalo v zadnjih letih, a še vedno premalo. Zato naprej — ne nazaj, to bodi naša deviza.

Sizif.

LISTEK.

Ob odkritju Volaričevega spomenika.

Spisal Janko Leban.
(Konec.)

Leta 1895.

I.

(Kratka vsebina: 1. Pesmarica. 2. Opera ali opereta. 3. Umrli mu sin. 4. Lega.)

Dragi Janko!

S svojimi zadnjimi skladbami nisem imel izgube — dobiček imam še dobiti od dolžnikov. Zdaj nameravam izdati „Cerkvene pesmi za šolsko mladino“ (z molitvami) v obliki „mašnih bukvic“. Nadejam se, da se bo dal narediti s to izdajo dober „Gešeft“.

Večkrat bi se lotil kake opere ali opere, toda teksta ni — kje ga dobiti? Veš kaj, loti se Ti, naredi libreto, saj „sva za to“, narediva kaj skupaj. Vem, da nimam obilo časa, toda pri dobri volji, dalo bi se i to izvršiti. Odpiši mi, bi li bil voljan narediti mi libreto? Jaz upam vglasbiti kaj tacega — poskusiva!

Pust sem imel letos jako slab. V Devinu bilo je vse mrtvo, veselice nisem mogel pri-

rediti, ker je mojej ljubki sopranistnji umrl oče, drugič imel sem i jaz smrt v hiši. Umrli mi je (za možganskim vnetjem) 5leten deček, tedaj dovolj ovir. Bil sem pač v Nabrežini pri „Veselic“ in za drugo veselico celo tam učil petje ter stvar vodil, ker se ondotni učitelj Tance ni mogel s tem baviti, kajti njemu je umrla nenadoma pa mati.

Vreme je tu — kakor letos povsod — skrajno slabo. Novic posebnih tu pa ni. Še vedno čakam — Gorico sicer — pa sem tu precej zadovoljen. Dasi poučuje učiteljica tudi italijanščino, vendar nam hoče Lega posili vriniti svojo šolo in vrtec. Gorje Devinu — zgubljen je za nas.

Kako pa Tebi?

Sprejmi srčen pozdrav od
udanega Ti

prijatelja

H. Volarič.

Devin 7./3. 95.

II.

(Kratka vsebina: Zadnji list. [Njegova „latinska“ maša].)

Dragi!

C. Glasbenika ne čitam, zato nisem vedel, da me je kdo v njem „pokadil“. Hvala Ti za opazko, prosim le takoj mi pošlji dot. številko, da bom vedel dotičnemu „kritikusu“

malo „odkaditi“ (kako originalno, jaz ono mašo, ki sem jo zložil že pred 14 leti, posojujem po vsem Primorskem, a ne mislim, da je cecilijanska, niti dobra, oni me pa prijemajo v javnem listu!!) Maše nimam, niti ne vem komu sem jo zadnjič posodil (bila je najmanj že od 15 organistov prepisana!), zato Ti je ne morem poslati. O priliki tedaj. Pošlji tudi dotično štv. Slovence ali Naroda, kjer je popisana (ali bo slavnost Pevsk. dr. v Ptuj (dne 4./8.) sem razveden; jako mi vstrežeš. 18. t. m. grem v Kobarid, kjer priredimo veselico (z Mater. blagoslovom), zato ne grem k zavezi. Več v listu v kratkem, Srčen pozdrav! Vesele počitni!

Tvoj

H. Volarič.

D. 9. 8. 95.

* * *

To so torej pisma, ki mi jih je pisal prijatelj „Drejec“, v kolikor so se mi ohranila. —

Ko o počitnicah l. 1895. dolgo nisem dobil nikakega odgovora od njega, sem pisal v tem oziru njegovi soprogi, ki mi je odgovorila tako-le:

Cenjeni gospod!

Vsa razburjena, polna misli in skrbi, vrhutega še strahu, se nisem niti zmisnila, da

bi komu pisala. Dreje je že 3 tedne v postelji, bolan za tifusom in je v zelo nevarnem položaju. Mrzlca je sicer pojenjala in upam, da pojde k boljšemu. Ako bi bilo kaj hujše. Vam že naznanim.

Srčen pozdrav obema.

Fr. Volarič.

Devin 19. 9. 95.

Toda dober teden kasneje dobim od gospe Franje Volaričeve točno naznanilo, da je Drejec umrl.

In zdaj, malone po 14 letih, se je v Kobaridu vršila slavnost: odkritje spominske plošče in spomenika rajnemu H. Volariču. Tja je pohitelo vse, kar se čuti narodno in kar ljubi lepo slovensko pesem. „Narod, ki ceni svoje zaslužne može, dokazuje s tem svojo zavvednost, svojo zrelost“ tako piše po vsej pravici „odsek za Volaričevo slavnost.“

Da se je učiteljstvo tolminskega okraja lažje udeležilo slavnosti, zato je c. kr. okrajni šolski svet v Tolminu storil hvalevredni sklep, da je bil dne 7. septembra šole prost dan. Tako je prav, saj je bil Volarič naša čast, naš ponos.

Slava njegovemu spominu!

Nujna prošnja.

Naše uredništvo nujno potrebuje fotografijo pokojnega Mateja Močnika, bivšega urednika „Učit. Tov.“ — Prosimo tistega, ki to fotografijo ima, naj nam jo takoj pošlje. Vrnemo mu jo v kratkem času. Uredništvo „Učiteljskega To-variša“.

Beseda preganjanega učitelja.

Ni mi na tem, da bi pel slavo tistim, ki so ustvarili „veliki moment“, niti da bi tožil, kako preimenitno se godi onim, ki so si v tej deželi (t. j. Kranjski) izvolili širiti luč izobrazbe in zidati temelj, na katerem sloni vsa kultura.

Več mi je do tega, da bi zvedeli tudi v boju osiveli tovariši, kako se godi v teh zlatih časih tudi nam mlajšim in da bi spoznali vsi, kako silna potreba je vstvariti večno prijateljstvo med njimi.

Učitelj, spoznavaj učitelja kakor samega sebe, posebno ti, ki si vstopil s svežimi močmi in z veselo nado, da boš smel preganjati mrakove iz dežele.

Prijateljstvo bodi tako čvrsto, da stopi cela falanga za enega v boj!

Nam ni za komoditeto, nam je za to, da bi vsakdo izvrševal lahko v miru kulturno delo, nam je za veliki moment resnice in svobodnega človeka.

Ponujajo naj nam karkoli hočejo, ne odstopimo od svojega prepričanja! Kako uboren je človek, ki prostituira svojo dušo!

Triumfira lahko le oni, ki si je ohranil svobodo duše in srca!

Ko bi se prodal pred letom, bi postal nadučitelj in če bi letos zatajil, kar je človeškega v meni, in sprejel načela nečedne živadi naše za svoje, bi me ta živad vzela za svojega!

Vendar rajši odstopim od njih, ki ne poznajo pravice in mi ne dajo tega, kar mi gre, da bi lahko opravljal svojo lepo dolžnost!

Gnusite se mi sicer, a večji kakor ta gnus je v meni zavest triumfa, ker me niste premagali!

E. Š.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca oktobra K 205.260.39.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znakih. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2.2.—1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Celjsko učiteljsko društvo. Opozarjamo še enkrat na to, da zboruje naše društvo dne 19. novembra t. l. o b č e t r t n a 12. u r o d p o r. v navadnih prostorih po določenem vzporedju.

Tovariš R. Vrečer je obljubil zanimivo predavanje: „Izlet v Pariz“.

Obilo udeležbo pričakuje

o d b o r.

Srednješolski vestnik.

**** Gimnazijec pobegnil.** Iz Ptujja je pobegnil 12 let stari gimnazijec Fric Pevec. Pisal je pismo, da namerava iti v smrt.

**** Umrli** je v Sarajevu štajerski Slovenec profesor Josip Pravič.

Književnost in umetnost.

Zvonček. Vsebinska 11. številka: 1. Dragica v cerkvi. Jos. V. V. Pesem. — 2. Kaj nam je pripovedoval naš dedek. A. P. Pesek. Povest. — 3. Kako poslušajo Drobantovi „Slaboto“! Podoba. — 4. Nanika. J. A. L. Legat. Povest s podobo. — 5. Zvonovi o vseh Svetih. Dušana. Povest. — 6. Povest o mehurčkih. Ivo Trošt. Povest s podobo. — 7. Kako je Jurij odkril nekaj že davno znanega. Julij Nardin. Poučni spis. — 8. Basni. Fr. Jordan. Basni s podobo. — 9. Jesensko jutro. Jos. V. V. Pesem.

— 10. Pouk in zabava. Demant. Ljubomil Vidmajer. — Najdražja dežela na svetu. — Hude posledice pijanosti. — Še neznan deli sveta. — Kako brzo letajo ptice. — Rešitev. — Kotiček gospoda Doropoljskega. Priporočamo!

O dostojnosti. Spisal Edvin Rozman, konces. učitelj plesa. V Ljubljani 1909. Samozaložba. Cena: za dijake 40 h, za druge 70 h. — Lepo, spretno in strokovnjaško sestavljena knjižica zasluži vse priznanje in splošno razširjenje zlasti sedaj, ko se z najvišjega duhovniškega mesta v deželi Kranjski širijo umazani „nauki“.

Romana „Prokleta!“ 4. snopič je izšel z naslovom: „Skrivnosti starega Mardochea“. — 5. in 6. snopič izideta skupno te dni. Do Novega leta bo ves roman (8 snopičev) na svetlem. Dičijo ga izvirne slike akademskega slikarja Smrekarja. Naroča se pri V. Požgaju v Kranju.

Politiški pregled.

*** Zgodovinar Delbrück proti germanizaciji.** Znani nemški historik dr. Hans Delbrück je imel celo vrsto predavanj v Poznanju, v katerih je govoril o celi današnji germanizatorski politiki Nemčije in o narodnostnem vprašanju. Pravil je, da veliki voditelji nemške ideje, Stein, Scharnhorst, Gneisenau, niso pojmovali nemške ideje tako, kakor se danes pojmuje. Nad narodno idejo so stavljali obče interese: svobodo, blaginjo itd. Proti Napoleonu se ni nihče boril za narodnost nego za svobodo. Ne smemo pozabiti, da 12 milijonov avstrijskih Nemcev ni prištevati nemškemu državljanom. A zakaj težimo mi za edinstveno nacionalno državo? Čisto narodne države ni na svetu. Delbrück močno obsoja protipoljsko politiko. To, kar delajo Prusi že več kot dvajset let v iztočnih pokrajinah, ne bo imelo ne materialnega ne moralnega uspeha. Pred dvajsetimi leti je pisal Delbrück, da bo ta politika oslabil Nemce, Poljake pa podkrepila. To trdi tudi danes in pravi poslanecem: „Idite in pogledajte naše kolonije!“ A se li ni mogoče za tri četrtilijarde zgraditi mnogobrojnih vasi in ustvariti stotere blaginje toliko ljudi, kolikor se jih sedaj zaman muči s tujstvom? Neki Nemec pravi celo, da postajajo Poljaki v vseh ozirih svobodni, dočim se Nemci pogrezajo v odvisnost. Zraven pa še nastaja to zlo, da rastejo na zapadu Nemčije velike poljske kolonije.

*** Bivši minister poljedelstva dr. Braf,** pojde — kakor poročajo češke novine — na daljšo poučno potovanje v Italijo.

*** Češka socialna demokracija in lex Axman.** Češka socialna demokracija je imela sejo, na kateri je sklenila izjavo, da nemški deželni zakoni niso narodno-obrambni zakoni, ampak politični justament-zakoni. Ker ima Bienenrothova vlada glavno krivdo na tem atentatu na češki narod, je izgubila zadnje pravo do obstanka. Njen daljni obstanek znati izredno veliko politično nevarnost. Klub čeških socialnih demokratov svari pred uporabo § 14. in pred katastrofalnimi posledicami, ki bi nastale zbog takega sistema. Tako češka socialna demokracija, ki se nahaja v tem slučaju v navzkrižju z nemško socialno demokracijo.

*** Ustanovitev avstro-ogrškega konzulata v Vladivostoku.** Iz Petrograda poročajo, da je avstro-ogrška vlada sporočila ruski vladi, da namerava ustanoviti v Vladivostoku avstro-ogrski konzulat.

*** Stroški „veleizdajniškega“ procesa.** Krasno hrvaško novico pripovedujejo zagrebške novine; Stroški „veleizdajalskega“ procesa znašajo do konca oktobra 1909 kron 342.719. Sam Nastić je naredil „kšeft“ za K 15.000. Stenografski zapisnik stane kron 60.000. Medtem ubogi hrvaški kmet beži v Ameriko, ker doma ni kruha!

*** Sibiriska deportacija odpravljena!** Ruski minister pravosodja je predložil dumi zakonski načrt, po katerem se odpravlja deportacija prostih in političnih zločincev v zloglasno Sibirijo. Namesto Sibirije bodo zidali po večjih ruskih mestih — moderne ječe.

*** Koliko stanejo avstrijski upokojeni ministri državo.** V Avstriji imamo sedaj 30 upokojenih ministrov, ki vlečejo od leta 1893. lepo vsoto pokojnine 1.220.000 K. Ta vsota je samo zakonito določena, v resnici pa je veliko večja, ker so si znali nekateri ministri preskrbeti milostnim potom zvišane pokojnine.

Učiteljski vestnik.

Zensko vprašanje in učiteljica.

Referirala na shodu učiteljskih abiturientov E. Keržičeva.

(Dalje.)

Vendar pa zakon še ne pripoznava ženski docela istih pravic nad lastno dečo, kakršno ima moč. Dokler sta živa oba, oče in mati, se razlika še ne pokaže toliko. Kakor hitro umrje eden staršev, moramo takoj spoznati, da pred zakonom ne velja mati za isto kakor oče. Ako umrje otrokom mati, ostane njihov edini varuh oče, ne glede na to, ali je za vzgojo svojih otrok sposoben ali ne. In kolikokrat ni! Vse drugače, ako umrje oče. Materi ne priznava zakon zmožnosti oskrbovati svoje dece sami,

marveč ji postavlja varuha, ki ima do mladostnih otrok vso oblast v rokah.

Kako zlorabljajo to oblast jerobi, bo marsikomu znano. Akoravno ostanejo otroci še nadalje pri materi pod njenim nadzorstvom, vendar ona ne sme ukreniti ničesar brez posebnega dovoljenja jerobovega. Tu vidimo čisto naravno vsaki civilizaciji v obraz bijoče dejstvo: lastna krvna mati mora odstopiti svoje naravne pravice tujemu človeku. V drugih kulturnih državah, vsaj v Nemčiji, so sicer že odpravili ta ostanek barbarizma prejšnjih dob. Tu postavljajo sodišče jeroba otrokom le takrat, če n. pr. mati te sama zahteva, ali če je oskrbovanje imetja jako zamotano ali pa če se mati drugič poroči in bi se zamogla zaradi tega vdati preveč močnemu vplivu na škodo otrok. Vendar ima prvo besedo v takem slučaju mati in ji varuh le na strani kot svetovalec pomaga. Tako drugje, a pri nas?

Pri nas se moramo še vedno boriti s starimi podedovanimi institucijami, ne glede na to, če zadostujejo duhu časa ali ne.

Seveda, dokler ženska velja za inferiorno odvisno bitje — in se sama noče pospeti iz letargije, ki vlada zdaj med večino ženstva — niti ne moremo pričakovati nič boljšega.

Toda mislim, da so pridobitve ženskega osvobođenja zadnjih let tudi dosti dokazale, da je ženska baš tako nadarjena kakor moški. In spričo teh pridobitev bi bilo skoro čas, da pade ta kitajski zid zastarelih predsodkov.

Ničev je ugovor, da so ženskam preveč tuja pravna vprašanja, sploh vse, kar se tiče javnega življenja. Seveda morajo ostati neza-vedne in neizkušene, ako jih postavimo pod kuratelo, pod večno varuštvo.

Dajte ženi iste šole in postopajte v šoli z dekleti tudi kot z državljani! Poučite naj se one kakor moški o ustavi in naj se ta važen del zgodovine ne črta na dekliških zavodih kakor n. pr. na našem slavnem ženskem učiteljskem v Ljubljani. In učiteljica bi morala o tem podati osnovne pojme v ljudski šoli, kakor je predpisano — kako — to je vprašanje!

In takozvane sufragetke kličejo: Dajte ženski političnih pravic kakor možu, in kmalu bo njeno javno nastopanje istotako jasno kakor možovo. Zahtevajo volilno pravico.

(Konec.)

Kurzovec med učiteljskimi hoče uvesti koroški deželni šolski svet. Razpisati namerava štipendije za one nemške učiteljske-nike, ki bi se hoteli učiti slovenski. — Tako bi si počasi vzgojilo nemško misleče učitelje, ki bi jih lahko nastavljal tudi na slovenskih šolah. — Vkljub temu namreč, da ima sedaj vse polno slovenskih učiteljskih abiturientov, ki čakajo na službe, in vkljub temu, da je par šol med Slovenci, ki pogrešajo učiteljskih oseb, deželni šolski svet noče Slovencev nastavit, menda iz strahu, da bi ti slovenski učitelji vzgajali otroke v narodnem duhu!

Vestnik.

Vabilo. V soboto dne 13. t. m. priredi „Deželno slovensko učiteljsko društvo“ prvo letošnje zborovanje v Narodnem domu v pritičju na desno. Zborovanje se prične ob pol 8. uri zvečer. Predaval bo gospod Gustav Waschke o temi: Glasbeno polje učiteljstva. Odbor vabi na zborovanje prav vljudno vse učiteljstvo posebno pa one gg. tovariše in gospiice tovarišice, ki delajo usposobljenostni izpit.

Odbor.

Iz šolske službe na Kranjskem. Ker se je supletinja Alojzija Maurin odpovedala službi, je bil imenovan za suplenta v Cerknici učit. kand. Egon Gregorič. Dosedanja prov. učiteljica Jelenčeva v Kolovratu se je odpovedala službi in na njeno mesto pride učit. kand. Marija Urbančič. V Toplice-Zagorje pride namesto na dopustu se nahajajoče učiteljice Garbaisove bivša učiteljica Pelko-Susteršičeva. Ker je učiteljica Antonija Hribarjeva zaradi bolezni na dopustu, pride v Št. Vid pri Zatični učiteljica Ana Jakova.

Odpovedal se je učiteljski službi na Kranjskem provizorični voditelj v Ligonji pri Vrhniki, ker več ne more prenašati pritiska, da bi zaradi definitivnega nameščenja postal klerikalec. Pritiskajo nanj že celo leto, odkar je napravil definitivni izpit. Ta srečni človek se imenuje Ernest Susteršič. Blagor mu!

Imenovanje. Učitelj Josip Valončič na okoliški deški šoli v Celju je imenovan za definitivnega učitelja na ljudski šoli v Zidanem mostu ob juž. žel.

Iz učiteljske službe na Kranjskem. Definitiven je postal prov. učitelj Rajmund Novak na rudniški šoli v Idriji. Na imenovani šoli sta naknadno potrjeni kot volonterki učit. kandidatini Sidonija Krapš in Angela Gruden. — Suplentka Marija Bulec pride namesto učiteljice Elvire Bernot v Veliki Podlog. V brezplačno službo je pripuščena učit. kand. Pavla Pirkner v Ribnici. Učit. kand. Ivana Munda pride kot suplentka v Št. Peter. V Nevlje pri Kamniku pride kot suplentka Pavla Bergant. Učit. kand. Friderik Sadar pride kot prov. učitelj v Št. Vid pri Zatični.

Za šolo v Mostah daruje od vsakega prodanega litra vina po 2 vin. gostilničar Franc Brinovec v Novem Vodmatu št. 83. Vse hvale vredno! Naj bi ga posnemali drugi gostilničarji v Mostah!

Z Jesenjo na Gorenjskem nam pišejo: Dne 31. oktobra so tu uprizorili „Anico“ tragedijo v 4 dejanjih, ki jo je spisal tov. Leon Pibrovce. — Uspela je krasno! Poleg odraslih sodelujejo tudi otroci, ki so tako ljubko igrali in tako izborno rešili svoje vloge, da se je porosilo marsikatero oko. Škoda bi bila pač, da bi to res lepo delo in izborno delo ostalo le v zaprašenih folijantih, ampak prosimo tovariš-avtorja, da jo obelodani. — Vsi so se veselili te igre, le eni ne, le enim ni bilo všeč, da tudi učitelj dela. le eni se boje konkurence svojim „Lurškim pastaricam“ in sličnim „igram“. Kdo drugi je to, kot kranjski duhovnik, jeseniški maziljenci božji, ki so opjuvali vse in v svoji naivnosti in neumnosti denuncirali vse, seveda le sebi v sramo in blamažo. Der grösste Schuft... Gledj sobotnega „Slovenca“!

Roditeljski sestanek v Lokvi na Krasu. Gospod urednik, gotovo ste že iskali na zemljevidu Kras, da poznate, če ga ni še vzela temna noč: „Učit. Tovariš“ izhaja za vse slovensko učiteljstvo, a s Krasa ni vesti v njem. Tu živimo lepo solidno, dihamo počasi, da se ne prenačimo, tako nekako bi rekel opazovalec. Šalo v stran, moj namen ni to kritikanje, ki zna koga neprijetno dirniti, opisati moram dogodek, ki je vreden, da se ome pozabljivosti! V nedeljo 24. oktobra, je priredilo učiteljstvo v Lokvi pri Divači roditeljski sestanek, ki se ga je udeležilo nad 35 očetov in okolo 30 mater. Navzoče je bilo domače učiteljstvo ter voditelj iz Povirja. — Kolega Al. Hreščak je v poljudnem predavanju razlagal navzočim pogubonosni vpliv alkoholizma in javne nemore na nedolžno mladino. Namen v ljudstvu zbuditi zanimanje za npravnstveno povzdigo ljudstva, posebno mladine, tega našega upa, se mu je posrečilo. — Ljudje so pazno poslušali njegova izvajanja ter so bile resolucije na županstvo v svrhu boljšega nadzorovanja mladine posebno ob nedeljah in praznikih med službo dožjo ter ob javnih plesih sprejete soglasno. Dal Bog sreče takim prizadevanjem, a kolegom po Krasu kličem: Na dan s sestanki! Na delo za boljšo bodočnost ljudstva, za toliko potrebno, res moderno vagojo!

Gorupove ustanove za deklice. S pričetkom prvega semestra šolskega leta 1909/10. se bo podelilo sedem mest Josip vitez Gorupove ustanove za gojenke višje slov. dekl. šole v Ljubljani po 386 K na leto. Pravico do užitka te ustanove imajo pridne gojenke omenjene šole, in sicer: a) slovenske deklice, ki so z ustanoviteljem v sorodu, b) ako bi teh ne bilo, deklice slovenskih, oziroma hrvaških staršev iz Kranjskega, Štajerskega, Koroškega, Primorskega, (to je iz Trsta, iz Goriške in iz Istre), z Reke in iz hrvaškega Primorja, c) ako bi teh ne bilo, deklice drugih slovanskih rodov sploh. Pravica podeljevanja pristaja ustanovitelju. Prosilke za ta ustanovna mesta naj svoje s krstnim ali rojstnim listom, z ubožnim listom, z zdravniškim izpričevalom, z izpričevalom o cepljenih kozah, nadalje s šolskimi izpričevali v poslednjih dveh semestrih in ako prosijo za ustanovo iz sorodstva, z zakonitim rodovnikom opremljene prošnje vlože najkasneje do 20. novembra 1909 potom šolskega ravnateljstva pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani.

Protestantski otroci v Mariboru. Protestantizem se v Mariboru jako širi. Dočim je bilo leta 1900 priglasenih samo 38 otrok za pouk v veronauku, jih je letos 228, ki se jih poučuje v 14 oddelkih 19 ur na teden. Večina jih je na ljudskih in meščanskih šolah (159), drugi pa na srednjih. Zanimivo je, da je tudi v mariborski okolici mnogo protestantov.

Nova slovenska kmetijska šola v Št. Jurju ob južni železnici ni pričela, kakor je bilo nameravano, s poukom dne 3. novembra t. l. Pričetek se je na nedoločen čas odgodil, ker se stavba še ni — izvršila.

Iz seje občega c. kr. okraj. šolskega sveta tolimskega. Nadučitelj Kristjan Bratina dobi šestmesečni, Josip Semolič trimesečni dopust zaradi bolezni. Nanovo se namesti učit. kand. Vyzorek za Stržišče, Oblesček kot supletinjo za Tolmin, učit. kand. Podgornika za Čadrg. Premesti se učiteljica Ana Perin iz Pluženj v Drežnico, na njeno mesto pride učitelj Črnič, istotako se premesti učitelja Muznika iz Nemškega ruta na Žago, učiteljica Pleško pride v Nemški rut. Petletno dobo: Ana Mlekuš, Franc Miklavčič, Ivo Ivančič, Albert Dominko in Josip Rakovšček. — Sklene se ustanovitev nove potovalne šole Ravne-Jevšček in Soča-Lepena, če dovoli pomnoženi šol. svet denarna sredstva. Ugotovi se več računov in v zvezi z znanje več nakazov. Olgi Mlekuš se dovoli, da vstopi kot volonterka na bovško šolo.

Nedostatek slovanskih šol v Istri. V Istri je Hrvatov in Slovencev 55-5% vsega prebivalstva, a šol imajo (razen zasebnih) 93 in 146 učiteljev. Italijanov je pa v Istri samo 39-5%, pa imajo 74 šol s 258 učnimi osebami. V letih 1903—4. je bilo 12.921 šolobveznih otrok oproščenih, ker so jim bile šole oddaljene več kot 4 km, in od teh je bilo

slovenske dece 10.929. Ti torej niso mogli v šolo, so pa znani slučaj, da se je že za deset Italijančev ustanovila državna šola. Sveta pravičnost, ti si temelj Avstrije!

Obrtno šolstvo.

Podpore za nabavo učil na obrtnih nadaljevalnih šolah. Iz cesarja Franca Jožefa ustanove za nabavo učil in učnih pripomočkov za ubožne učence na obrtnih nadaljevalnih šolah dobe za leto 1905. podpore sledeče šole: Ljubljana 550 K, Postojna 30 K, Krško 100 K, Radeče 70 K, Ribnica 50 K, Kranj 50 K, Škofja Loka 70 K, Trzin 50 K, St. Vid pri Ljubljani 100 K, Cirknica 40 K, Novo mesto 50 K, Radovljica 70 K, Bled 90 K, Kamnik 70 K, Mengeš 30 K in Metlika 40 K. **Zidarsko šolo** otvorijo 15. novembra letos v Lupoglavi na Goriškem in bo trajala do 31. marca 1910. Pouk bo razdeljen v tri tečaje in bo popolnoma brezplačen.

Iz slovanskih pokrajin.

○ **Nova preganjanja na Hrvaškem.** Upokojeni podpolkovnik Ahim Kubavec v Zagrebu je bil aktiven član srbske stranke. Sedaj ga je sodišče po nalogu državnega pravdnika zaprl, ker ga sumijo, da je ponaredil oporoko bogatega Zagrebčana. Srbi trdijo, da so povsem drugi vzroki merodajni.

○ **Poljski dnevnik v Petrogradu.** V začetku decembra t. l. začne izhajati v Petrogradu poljski list „Dziennik Petersburski“. Glavni urednik mu bo Ciechowski. Pri listu bo sodeloval tudi prof. Pogodin.

○ **Kružok čeških slavistov** so ustanovili na češkem vseučilišču. Ta kružok bo prirejal kurze za učenje raznih slovanskih jezikov ter bo v stikih z društvi podobnega delovanja. Kružok bo nadalje prirejal predavanja o kulturnih vprašanjih slovanskih narodov.

○ **„Slovanski dom“** kot protiutež proti nameravani stavbi Nemškega doma v Sarajevu nameravajo postaviti slovanska društva.

○ **Vseslovanski časnikarski kongres** se vrši drugo leto najbrže v Sofiji ob priliki vseslovanskega shoda meseca maja.

○ **Veliki darovi istrski družbi sv. Cirila in Metoda.** V zadnjem času je istrska šolska družba prejela od „Hrv. narodne zajednice v Severni Ameriki 4000 K, od mestne občine zagrebske 5000 K in volilo dr. Ante Starčevića 200 K, skupaj tedaj 11.000 K.

○ **„Vienac“ — književni dnevnik.** Hrvaški listi poročajo, da se je združilo več hrvaških pisateljev z namenom, da prične s 1. novembrom letos izdajati „Vienac“ kot književni dnevnik. List bo v prvi vrsti namenjen ljudstvu in bo razen leposlovnih del prinašal poučne članke ter v bogatem „Listku“ kratko poročal o vseh važnih stvareh v kulturnem svetu. Urednik „Vienca“ bo prof. dr. Rudolf Horvat.

○ **Za hrvaško šolo na Reki.** Dne 17. oktobra se je na Sušaku vršilo posvetovanje hrvaških rodoljubov, na čelu jim poslanec Barčič, kako oživiti in vzdržati na Reki hrvaško šolo. Shod je izvolil odbor devet članov, ki naj zadevo vzame v roko.

○ **Velike gradnje v Sarajevu.** V Sarajevu v kratkem razpišejo velika gradbena dela s tako-le proračunanimi stroški: obrtna šola 400.000 K, vojaška šola 400.000 K, sodna palača en milijon kron, poštno poslopje 7 do 800.000 K, kolodvor za ranžiranje vlakov en milijon kron. Razentega napravijo hišo za stanovanje mohamedanskim duhovnikom s stroškom 3—400.000 K.

○ **Izlet slovanofilov in politikov na Balkan.** „Slavjansko občestvo“ v Moskvi priredi izlet na Balkan na parniku „Car Nikolaj II.“ Tega izleta se udeležijo razni ugledni ruski politiki slovanofili, na čelu jim predsednik državne dume N. Homjakov. Izlet prirede meseca novembra; trajal bo 10 tednov. Odpelejo se iz Odesse in posetijo ta-le mesta: Varno, Burgas, Carigrad, Bejrut, Jafa, Aleksandrijo, Atene in Solun. V Carigradu jih pridejo pozdravit odposlanci bolgarskega in srbskega parlamenta. V družbi teh odposlancev posetijo potem Sofijo in Beograd, da se pouče tudi o življenju in delovanju teh slovanskih držav.

○ **Mali ruski carjevič** ima šele pet let, a je že hetman vseh kozakov, načelnik več ruskih polkov itd. Te dni se je naučil, da nekako podpiše svoje ime in za privrati iz podpisal neko dnevno povelje. Ali take stvari jako malo zanimajo malega carjeviča; on se najbolje zabava, ko spleza na očetovo koleno. Ruski car je vrlo dober oče in se rad prilagodi vsem muhastim željam svojega sinka. Toda carjevič ima vendar najrajši starega častnika imenom Stefana, ki je pridrljen carjeviču. Stari častnik prinaša redno carjeviču rženega kruha iz vojašnice. Ta kruh ima mnogo rajši nego vse druge slaščice. In ko zvečer, preden leže, moli, vedno v molitvi najprej spominja Stefanova. Ruski carjevič ima jako rad vojake in se mu zamalo zdi, ako ga straža ne pozdravlja.

○ **Policijsko detektivno šolo** so ustanovili v Zagrebu. Njen namen je zistematična strokovna in splošna izobrazba detektivov.

○ **Novo deželno blaznico** dobi Češka. Za nakup potrebnega prostora je določenih 650.000 K.

○ **Nastitje išče službe.** Z Dunaja poročajo, da je znani Gjorgje Nastitje vložil prošnjo za javno, redno službo v avstro-ogrskem ministertvu za zunanje stvari. Pripravljen je iti tudi v kak inozemski konzulat ali odposlanstvo.

○ **Staro Emono odkrivajo.** Na Mirju v bližini prostora, kjer bo zgrajena nova obrtna šola, so odkrili ostanke hiše stare Emone. Dobro se poznajo stopnice in vrata. Odkrili so tudi prekrasen mozaik, kakršnega še nima deželni muzej, ter dve dragoceni suli in tri meče. Tudi to orožje je izredno dragoceno.

○ **Z očetom v pregnanstvo.** Lopuchin, šef tajne ruske policije, je bil obsojen v petletno pregnanstvo v Sibirijo. Sedaj hoče njeleto mlada hčerka z njim in že sta odpotovali v vzgojiteljico v Moskvo, da pridete do zime v Sibirijo.

○ **V Zagrebu je umrl** 72letni Štefan Koren, doma iz Sent Petra na Kranjskem, ki je imel v Zagrebu hišo in malo trgovino. Bil je velik skopuh in je naskopal 30.000 kron, ki jih je zapustil — zagrebški cerkvi Sv. Petra.

○ **Zveza med jugoslovanskimi gledališči.** Uprava narodnega gledališča v Beogradu je dala iniciativo, da med jugoslovanskimi gledališči v Sofiji, Beogradu, Zagrebu in Ljubljani sklene dogovor, v smislu katerega naj bi se uprave teh gledališč medsebojno obveščale ne samo o repertoarjih kakor dosedaj, marveč tudi o drugih gledaliških odnosajih. V teh obvestilih bi naj bili predvsem podrobni podatki o igri in vlogah posameznih igralcev in igral, o komadih, ki se predstavljajo, o dohodkih in stroških gledaliških predstav itd. To medsebojno obveščevanje bo služilo tako za študiranje jugoslovanskih gledaliških razmer, kakor tudi za razvoj jugoslovanske gledališke umetnosti.

○ **Razna srbska sokolska društva** so prijavila svoj prihod na slovanski sokolski zlet, ki se prihodnjega leta priredi v Levovo o priliki slovanske umetniške razstave. Poljaki bodo tedaj slavili namreč 500 letnico poljsko-slovanske zmage v Grunwaldu nad nemškimi križarji.

○ **Slovensko vino v Plznu.** V Plznu je začel točiti slovensko vino v svoji vinarni gospod E. Kaňka. — „Plzeňské listy“ prinašajo v listku „Nekoliko črt o slovenskem vinarstvu.“

○ **Slovani v Ameriki.** Slovanov v Ameriki je 5 milijonov. V Združenih državah je okoli pol milijona Čehov, pol milijona Slovakov, 2 milijona Poljakov, 400.000 Hrvatov in Srbov, 460.000 Rusov, 105.000 Slovencev, 80.000 Bolgarov. Poleg Združenih držav živi okoli milijon Slovanov v Južni Ameriki. Ti podatki pa najbrže niso točni.

○ **Najdeni stari srbski rokopisi.** Iz Sarajeva javljajo: V knjižnici Jošilović so našli znamenite staroruske rokopise. Med temi se nahaja zakonik srbskega carja Dušana in psalter z molitvami. Na rokopisih je letnica 1222. Bosanska vlada se pogaja z Jošilović glede nakupa dragocenih rokopisov. Srbski rodoljubi izkušajo to preprečiti, da bi to narodno svetinjno ohranili v narodnih rokah.

Razgled po šolskem svetu.

— **Na madjarskih trgovskih šolah ni več mature.** Madjarski minister grof Apponyi je odredil sporazumno s trgovskim ministrom Košutom, da se skreči triletni tečaj trgovskih šol na eno leto ter se odpravi na teh šolah zrelostni izpit.

— **Učiteljice na dunajskih deških šolah ne bo več.** Tako je sklenil nižjeavstrijski deželni šolski svet. Učiteljice bodo z deških šol morale nazaj na dekleške šole.

— **Demonstracije v katedrski dvorani.** Med otvoritvenim predavanjem rusinskega vseučiliškega profesorja Milkowicza v Černovicah so udrli rumunski dijaki — kakih 150 — v dvorano in zahtevali rumunsko stolico. Vkljub temu, da je profesor pomirjevalno vplival, je moral predavanje sistirati.

— **650.000 otrok** ne hodi v šole na Ogrskem, ker primanjkuje šol. V samem čisto madjarskem Kečkemetu je 4000 otrok brez šole. Lepe razmere — v kulturni Ogrski!

— **Ljudsko šolstvo na Češkem** stane na leto 52.726.209 K, učiteljstvo dobi plače 46.445.344 K. Od šolskih stroškov odpade na glavo K 7:12. Na Češkem deluje 23.500 učiteljev, na 278 prebivalcev odpade 1 učitelj.

— **Vodja macedonskih vstašev — šolski nadzornik.** Otomansko ministertvo za nauk in bogoslužje je bivšega vstaškega četovaldjo Jovanoviča imenovalo za nadzornika vseh bolgarskih in srbskih šol v monastirskem vilajetu. Srbi so zaradi tega silno razburjeni, zakaj Jovanovič ne na sumu, da je (rojen Bolgar) izvršil več političkih umorov na Srbih. Pri mladoturkih pa ima Jovanovič velik ugled, ker je bil vedno znan kot odločen nasprotnik starega režima.

— **Stavka na dunajskem vseučilišču.** Enkrat smo že poročali o stavki dijakov zaradi pomanjkljivih prostorov v fizikalnem in kemiškem institutu na dunajski univerzi. Te dni je sprejel minister javnih del dr. Ritt deputacijo profesorjev, ki so se zavzeli za odpravo stavke, in ji je obljubil, da bo vse primerno ukrenil, da se dijaštvo zadovolji. Zaradi tega ni več stavke.

— **Tridesetletnica docentova.** Univerzitetni profesor dr. Franc Müller v Graecu je praznoval 30. oktobra 30letnico svojih predavanj.

— **Prvi doktor montanistike v Avstriji.** Na montanistiški visoki šoli v Ljubnem je bil 26. pret. m. promoviran doktorjem montanistike rudarski mojster B. Granig iz Celja. Granig je prvi doktor montanistike v Avstriji.

— **Zagrebski vseučiliški rektor** Volović — profesor na bogoslovni fakulteti — ni hotel vidimirati proglaša, ki mu ga je v to svrhu prineslo odposlanstvo hrv. napredne mladine za shod v proslavo Ferrerja. Rektor je rekel, da vidimira, če zgine s proglaša ime Ferrer. Lep „zaščitnik“ svobodne znanosti.

— **Hrvaško vseučilišče v Čikagu.** „Sloven“, ki izhaja v Čikagu v 4 slovanskih jezikih javlja, da se je osnoval tam narodni hrvaški odbor, ki ima nalogo nabirati prispevke za osnovanje čisto hrvaškega vseučilišča v Čikagu. Nabirati se ima 500.000 K.

Solsko zdravstvo.

Zrelo za želodec. Zdravniki londonške bolnice so iznašli zrelo za želodec, s čigar pomočjo je možno opaziti v želodcu opeklino, oteklino in sploh razne bolezni, ki so se doslej le s težavo določile. Želodčno zrelo se sedaj rabi samo v narkozi, upajo pa, da bo nova iznajdba toliko napredovala, da ne bo treba narkotizirati bolnika.

Raznoterosti.

× **Japonska vojna sila.** Leta 1904. so imeli Japonci 168 bataljonov pehote, 59 konjeniških stotnij, 114 baterij topov, 19 pehotnih topniških bataljonov in 2 prometna bataljona. Danes pa imajo 244 bataljonov pehote, 89 konjeniških stotnij, 161 baterij topov, 28 pehotnih topniških bataljonov, 19 trdnjaviških in 5 prometnih bataljonov. Vsega skupaj ima Japonska 1.904.000 izvežanih vojakov, 115.000 zvežanih ljudskih ustašev in 846.000 izvežanih dobrovoljcev. Glavno pa je iskreno tovarništvo med častniki, ki jih veže velika ljubezen za stvar domovine.

× **Samostanske knjižnice v Avstriji.** Veliko zanimanje za stare rokopise, ki se kaže sedaj v vseh kulturnih državah, je dovedlo do tega, da so se začeli v Avstriji posebno zanimati za samostanske knjižnice. Ugotovljeno je, da imajo samostanske knjižnice vrlo znamenite reči. Zlasti so samostani od l. 1848. naprej jako pomnožili svoje knjižnice. V samostanskih bibliotekah se nahaja

2½ mil. tiskanih knjig, 25.000 inkunablov in 25.000 znamenitih rokopisov.

× **O vatikanskem jetniku.** Letni dohodki papeževi znašajo na leto skoro 25 milijonov frankov. In sicer mu nesejo posestva 885.000 fr., obresti vrednostnih papirjev 6.000.000 fr., darovi 5.500.000 fr. in Petrov novič 12 mil. fr. Od tega izda papež za svoj dvor, knjižnico, zbirke itd. 5.500.000 fr. Ubogemu vatikanskemu jetniku ostane torej na leto 20 mil. frankov.

Listnica uredništva.

V Istro: Porabimo danes teden. Pozdrav!

Ne zamudite

se letos prepričati o čudovito znižanih cenah

v veletrgovski hiši

R. STERMECKI v Celju.

Vzorci proti vrnitvi in pošiljavi čez K 20.— franko.

Posebno po ceni je: fina satinasta odeja, šivana, lastni izdelek, samo K 8.— 55 26 22

30 24—17

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, sportnih oblek, površnikov, dežnih plaščev in zimskih sukenj.

Obleke in površnike, kakor tudi damski kostumi se izdelujejo po meri in najnovejšem kroju.

Na zahtevanje se pošilja na izbiro tudi brez poročila.

V zalogi so vedno najmodernejšje damske obleke.

Jako nizke cene.

O. Bernatović.

JULIJA ŠTOR

v Ljubljani, Prešernove ulice šte. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, dalje čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

145 12—3

Elegantna in skrbna izvršitev po vseh cenah.

Najpriležnejši čevlji sedanjosti!

Gospod Ubald pl. Trnkoczy v Ljubljani.

Imam šest mesecev starega otroka, ki je bil do drugega meseca dojen. Takrat ga je pričela sititi moja soproga tudi z Vašim „Sladinom“ (Doktor pl. Trnkoczya „Sladni čaj“). In kakor hitro je pričel uživati „Sladin“, se ga ni moglo več pripraviti, da bi še pil materino mleko. Od tistega časa dobiva edino le „Sladin“ in je tako rejen, da se mu vsakdo čudi, kdor ga vidi. Ker sem prepričan, da je Vaš „Sladin“ res dobro hranilno za otroke, prosim, pošljite mi ga 30 zavojev, ker ga hočem priporočiti tudi drugim.

Z odličnim spoštovanjem

21. II. 1909.

Franc Dekleva

Slavina (Prestranek), Notranjsko.

V najinem založništvu je izšla:

VOJVODINA KRANJSKA

Izdava A za šole:

17 zemljepisnih nariskov v barvotisku z besedilom in dodanim pojasnilom zemljepisnih znamenj.

Sestavil in narisal

FRAN MAROLT,

učitelj v Ljubljani.

Visoki deželni svet kranjski je z razpisom z dne 25. maja 1907, št. 2463, odobril in pripustil to učilo v uporabo kot razredno na ljudskih in meščanskih šolah s slovenskim učnim jezikom.

Vsi nariski, izvršeni na 18 listih, so risani v merilu 1 : 75.000. — Velikost 87 × 60 cm.

Torej ponazorjuje po minimalnem načrtu za zemljepisni pouk v ljudskih šolah izbrano učilo v taki velikosti in preglednosti, da ga vsi učenci vsega razreda lahko na daljavo čitajo.

Cena 10 K.

Izdava B za učence:

17 zemljepisnih nariskov v barvotisku z besedilom.

Sestavil in narisal

FRAN MAROLT,

učitelj v Ljubljani.

Izbir učiva se naslanja doslovno na podrobni učni načrt, ki ga je odobril c. kr. deželni šolski svet z razpisom z dne 27. decembra 1903, št. 2791, in ki velja kot normativ za domoznanski pouk v četrtem šolskem letu 2., 3., 4. in večrazrednih ljudskih šol. Z razpisom vis. c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 28. januarja 1908, št. 468, je to delo odobreno kot učilo na ljudskih in meščanskih šolah.

Cena 1 K.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. amerikska
tovarna Cottage-Organs in
orgelj-harmonijev. 36
52 42

Najboljše
orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje
in pošilja najceneje
RUDOLF PAJKR
& Komp.,
Kraljevi gradec št. 133
(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.
Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh
velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve,
semenišča in kot orglje za vajo.
Pošilja se poštne prosto do zadnje že-
lezniške postaje. Gospodom učiteljem visok
rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.
Cenovniki gratis in franko.

Snažno se oblači
vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz
češke tkalnice 111 52—19

Marije Jirsové

učiteljeve soproge
v Novém Hrádku n/ Met.
(dobaviteljica deželne osrednje zveze učiteljskih
društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 metrov dolgih odrezkov
cefr, kanafasa, flanele, platna, modrotiska
itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta
40 m za 20 K franko, tudi polovico zavoja
za 9, ozir. 10 K. Blago je stalnobarvno in
močne kakovosti.

Naročite in ostanete stalni odjemalci. Vzorci
blaga zastoj in franko.

Našim rodbinam priporočamo 37
- Kolinsko cikorijo -

Knjigarna
L. Schwentner

Ljubljana, Prešernove ulice 3

priporoča nastopne novosti:

Aškerc A.: Akropolis in pira-
mide. Poetični sprehodi po Ori-
entu. — Broširano K 3.—, eleg.
vez. K 4.50. 92 30—17

Cankar Ivan: Za križem. Ob-
sega 13 novel in črtic z epilo-
gom. — Broširano K 3.—, eleg.
vez. K 4.50.

Levstik Vladimir: Obsojenci.
Vsebina: Nenormalni piščanec.
Razmišljeni Vid. Mlada Breda in
slepce. Rikard Malloprou. Broš.
K 2.50, eleg. vez. K 3.50.

Milčinski Fran: Igračke. Črtice
in podlistki. Broš. 2 K, el. vez. 3 K.
Murnik Rado: Jari junaki. Hu-
moreske. Br. K 2.50, el. vez. K 3.50.

Ozirajte se na tvrdke, ki
objavljajo svoje oglase
v Učiteljskem Tovarišu.

Slavnim šolskim vodstvom in gg. učiteljem
vljudno priporočam svojo

izvrstno urejeno
knjigoveznicu.

Izvršujem vsa v knjigoveško stroko
spadajoča dela.

Za šolske in druge knjižnice sem upe-
ljal posebno trpežno in lično vezavo,
namreč v celo močno platno ravno
za isto ceno kakor do sedaj pol platno.
Pri večjih naročilih 10% popusta.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

Anton Janežič

knjigovez 24 12—1

Ljubljana, Florijanske ulice 14.

S a m o

Prva kranjska tovarna testenin v Ilirski Bistrici
sme izdelovati „Pekate“. To Vam daje ga-
rancijo, da je res dobro blago.

Naš denarni zavod.

(15) 12—11

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—1/2 7. ure zvečer
ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za
drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej
spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porek in plačnik, zastava premienin,
zemljišč in knjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za
posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	" 18 " " " " 17 " " 6 " " 18. " 3 " 56 "
C	" 24 " " " " 23 " " 4 " 50 " 24. " 4 " " "
D	" 38 " " " " 37 " " 3 " " 38. " " 66 "
E	" 46 " " " " 45 " " 2 " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	" 60 " " " " 59 " " 2 " " 60. " " 70 "
G	" 70 " " " " 69 " " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	" 85 " " " " 84 " " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Gradišče št. 4., I. nadstr.

Šolske potrebščine

kupite jako ceno in dobro edino pri tvrdki

Goričar & Leskovšek

v Celju, Graška ulica šte. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih pred-
pisih. — Zaloga šolskih tiskovin, papirja, peres, svinčnikov, peresnikov,
raznovrstnih črnih in tušov, kamenčkov, gob, tablic, uradnih zavitek in strun.

Na debelo.

138 9—6

Na drobno.

Denarni promet do konca leta 1908: K 71,417.342.75.

Stanje upravnega premoženja: K 17,519.983.93.

Ustanovljena leta 1882.

Pošt. hran. rač. št. 828.406.

Telefon 185.

**Kmetiska
posojilnica**

Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18,
v lastnem združnem domu

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %
brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje
posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge
na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % amorti-
zacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije. Na me-
nice po 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi
146 načrt glede amortizacije dolga. 12 3

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče šte. 4 v Ljubljani Gradišče šte. 4

priporoča sl. kraj. šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj. Postrežba točna. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna
po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po so-
lidnih cenah. Tiskovine se izvršujejo v eni ali več barvah. Tiskanje muzikalij in časopisov.

Telefon št. 118.

(5) 52—38

Litografija.

Poštna hranilnica št. 76.307.